

David Remnick och Stephen Kotkin

Hur kriget i Ukraina kommer att sluta

Intervju med historikern Stephen Kotkin som ser framför sig en uppgörelse mellan Ryssland, Ukraina och Väst

Ur New Yorker, 17 februari 2023

Stephen Kotkin är mest känd för sin stora Stalin-biografi (trilogi), som hittills kommit ut i 2 delar. Men han har också skrivit om annat med anknytning till Sovjetunionen, Östeuropa och Kina.

Sedan den ryska invasionen av Ukraina så har han även intresserat sig för kriget i Ukraina.

Detta är den tredje artikeln på Marxistarkivet där Kotkin framför sin syn på kriget i Ukraina. I dessa (länkar till dem ges efter artikeln nedan) ingår också presentationer av Kotkin, varför vi avstår från det här.

Enligt Kotkin är kriget i Ukraina en tragedi, där Putin inte bara håller på att förstöra Ukraina, utan även sitt eget land, Ryssland.

Kotkin konstaterar att Ukraina haft stora framgångar i sitt försvarskrig, men är samtidigt pessimistisk när det gäller krigets utgång. Dels misstror han möjligheten att Ukraina ska kunna återta allt territorium (inklusive Krim), dels tror han att inte ens det skulle resultera i fred. För seger skulle de "bli tvungna att erövra Moskva", säger Kotkin. Därför diskuterar han andra möjligheter.

Intervjun behandlar en mängd olika frågor, som Putin-regimens karaktär, sanktionerna, problemen med att producera tillräckligt med ammunition, flyktingarna (från både Ukraina och Ryssland) m m.

MF

Ifjol, inte långt efter att Vladimir Putin beordrat invasionen av Ukraina, vände jag mig till historikern Stephen Kotkin och bad honom analysera och belysa frågan. Det fanns goda skäl till detta eftersom Kotkin sedan Sovjetimperiets fall gett ut två delar av en planerad Stalinbiografi i tre band och hans texter om Sovjetunionens upplösning och dess efterspel saknar motstycke vad gäller precision och djup. Efter drygt trettio år vid Princeton-universitetet är han nu verksam vid Stanford.

I vårt samtal i fjol gick vi in på Putin-regimens karaktär, beslutet att invadera och hur kriget skulle utvecklas med tiden. Nu vet vi: den ryska invasionen har inneburit en katastrof i alla avseenden. Hundratusentals döda och sårade – det är rena dåskapen att försöka få fram mer exakta siffror – och en stor del av Ukrainas infrastruktur i ruiner. När den ryska militären insett att de första förhoppningarna om att inta huvudstaden Kyiv och ersätta landets ledning gått i stöpet har man övergått till ett ondskefullt utnötningskrig, där alltfler människor på båda sidor offras för att uppfylla Putins skoningslösa strävanden.

Kotkin är en forskare av högsta klass, men hans relationer till ämnet inskränker sig inte till arkiv och böcker. Han har goda kontakter i Washington, Moskva, Kyiv m m, hans analys av kriget bygger på samtal med källor på plats och den egna kunskapsbasen. Förra veckan samtalade vi åter och vår diskussion, som går att ta del av i annan form på

The New Yorker Radio Hour, har här redigerats av utrymmeskäl och för att underlätta förståelsen.

* * *

Ifjol, på ett mycket tidigt stadium av kriget, sade du att Ukraina höll på att segra på Twitter, men att Ryssland gjorde det på slagfältet. Sedan dess har mycket hänt, men är det fortfarande så?

Tyvårr. Föreställ dig ett hus. Låt oss säga att du äger ett hus och att det har tio rum. Och låt oss säga att jag bryter mig in och tar ifrån dig två av de rummen och förstör dem. Och från de två rummen förstör jag dina övriga åtta rum och du försöker göra motstånd. Du försöker kasta ut mig ur de två rummen. Du skapar ett litet hörn, du skapar ytterligare ett hörn, kanske. Där får du bo. Det är ditt hus och du har inget annat. Jag däremot har ett annat hus och där finns tusen rum. Alltså, om jag förstör ditt hus, är det du eller jag som vinner?

Tyvårr är det så situationen ser ut. Ukraina har slagit tillbaka det ryska försöket att erövra deras land. De har försvarat huvudstaden. De har drivit bort ryssarna från en del av den mark ryssarna ockuperat sedan den 24 februari 2022. De har återtagit ungefär hälften. Och samtidigt behöver de sitt hus och ryssarna håller på att förstöra det. Putins strategi kan beskrivas som ”Kan inte jag få det? Då ska ingen få det!” Sorgligt nog är det så tragedin ser ut nu.

Hur börjar man ens analysera Putin som en strategisk person i detta förfärliga drama?

Han är ingen strategisk person. Folk sade jämt att han var ett taktiskt geni, att han spelade dåliga kort väl. Och jag svarade jämt: ”Men allvarligt?” Han intervenerade i Syrien och han fick president Obama att se dum ut när president Obama sade att det fanns en röd linje gällande kemiska vapen. Men vad innebar det? Jo att Putin blev delägare i ett inbördeskrig. Han blev den som disponerade över grymheter och ett förstört land, Syrien. Han ökade inte sina tillgångar i hemlandet, sitt humankapital. Han byggde ingen ny infrastruktur. Han ökade inte tillgången på rikedomar. Och om man tittar på ingredienserna i vad hans strategi består av, hur man bygger upp ett lands välstånd, hur man ökar dess humankapital, dess infrastruktur, dess sätt att fungera – allt som gör ett land framgångsrikt, fanns inget som berodde på att hans taktiska geni, eller taktiska skicklighet, på något positivt sätt bidrog till att öka Rysslands styrka på lång sikt.

I Ukraina, vad är det han åstadkommit? Om man tar ett svep över vad som hänt så har han skadat Rysslands anseende – det är långt sämre än någonsin. Han har stärkt Ukraina som nation, ett land vars existens han förnekade. Han har utvidgat Nato trots att hans uttalade mål var att driva tillbaka Nato från den utvidgning som skett sedan 1997. Han har till och med fått Sverige att ansöka om medlemskap i Nato. Och så vidare, i alla avseenden är det en katastrof.

Problemet är att han sitter vid makten. Och mjuka ryska nationalisterna, som var halvt om halvt kritiska till Putin, har nu ingenstans att ta vägen. För endera spelar du med fullt ut eller också flyr du till Armenien, Georgien, Kazakstan och Turkiet. Han förstör sitt eget land på ett sätt, fast på ett helt annat sätt än det blodbad han är i färd med i Ukraina.

Vad har framkommit om Rysslands militär och underrättelseförmåga under det år som gått?

Kriget är en tragedi. Det finns inget annat som går att säga än att det är tragiskt med tanke på det som hänt, antalet döda i Ukraina, förödelsen, konsekvenserna för andra länder, inklusive tillgången på livsmedel. Men det har också funnits några angenäma överraskningar. En är Ukrainas förmåga och vilja att kämpa. Det har varit mycket inspirerande från allra första början. Vi visste att de skulle kämpa i någon mån, eftersom de två gånger störtat en inhemsk diktator: 2004 och 2014. De gick ut på gatorna, vågade liv och lem och var villiga att stå upp mot dessa inhemska tyranner. Nu har man en utländsk tyrann. Vi visste att de skulle göra

motstånd, men omfattningen av deras mod och motstånd har varit en angenäm överraskning.

Den andra angenäma överraskningen har varit de ryska bakslagen. Vi visste att det fanns problem i Ryssland: många av oss ansåg att den ryska armén i själva verket bara bestod av trettiotusen till fyrtiotusen man, maximalt, i avseende på utbildade soldater med modern utrustning – till skillnad från de hundratusentals värnpliktiga som fick äta hundmat och var dåligt eller inte alls övade, dåligt utrustade soldater med korrupta officerare. Men ändå, omfattningen av Rysslands misslyckande i Ukraina, rent militärt utifrån deras mål, var en angenäm överraskning för många, inklusive mig själv.

Så har vi Europas anpassningsförmåga och mod, inte sant? Alla sade ”Om inte Europa får sina cappuccinos på morgonen och sina espresson efter lunch kommer de aldrig att gå med på det här”. Men titta på vad som hände: de bytte ut sitt beroende av rysk energi mycket snabbare än någon hade trott. Och de har samlat sig till stöd för Ukraina i stort sett över hela linjen.

Sen har det funnits vad jag skulle kalla ogynnsamma överraskningar. Trots sanktionerna har Rysslands ekonomi inte krympt, och än mindre i stor skala. Det har visat sig att ryska folket är extremt anpassningsbart till sanktionerna och hittat sätt att överleva – och, i en del fall, att klara sig bra. Rysslands import minskar, och Rysslands export minskar. Sysselsättningen ser ut att vara OK. Visst, siffrorna är hemliga, men det går att ta reda på via indirekta vägar. Hur mycket exporterar Turkiet? Det ger oss en uppfattning av hur mycket Ryssland importerar, trots att Ryssland hemlighåller det. Det ser alltså ut som om sanktionerna på kort sikt inte orsakar någon större smärta. Vi får se hur det ser ut på längre sikt. Men hittills har det inte fått Ryssland att omvärdera sin kriminella aggression mot Ukraina – och effekten har blivit mindre än jag trodde och jag var redan från början skeptisk till sanktionerna.

I fjol talade vi om Sun Tzu, den store kinesiske krigsteoretikern, som sagt att man måste se till att ge motståndaren ’en gyllene bro’ så att han ska kunna slå till reträtt. Ett år senare, har du några tankar om hur den skulle kunna se ut och tänker någon överhuvud taget i den riktningen för närvarande?

Det skulle vara storartat om vi kunde göra det. Men det finns inget sådant i sikte. Kriget vinner man på slagfältet. Det finns en del genvägar som potentiellt kan leda till seger snabbare – till exempel om den ryska armén föll samman ute på fältet. För ett år sedan sade jag att det verkade osannolikt och det finns inga tecken på att den ryska armén håller på att falla samman. I stället har vi sett flera hundratusen nya rekryter bli mobiliserade – de har utplacerats, de befinner sig vid frontlinjerna och de strider. Den andra genvägen vi talade om var om Putins regim i Moskva störtas och ersätts av en rysk ledare inriktad på kapitulation, inte upptrappning. Men det fanns inga tecken på att regimen hade bekymmer. Auktoritära regimer kan misslyckas med allt – de kan till och med sätta igång självdestruktiva krig – så länge som de lyckas med en sak och det är att trycka ner politiska alternativ. Det är Putin väldigt bra på. Och sen hade vi den tredje genvägen med att Kina skulle pressa Ryssland att ge efter. Vi ansåg inte att Kina hade den möjligheten och vi trodde definitivt inte att de skulle använda sig av sitt eventuella inflytande.

Så om vi inte har några genvägar är vi tillbaka på slagfältet. Och problemet med slagfältet är att seger är feldefinierad där. Man måste vinna på slagfältet, men hur ska man också kunna vinna fred? Hur skulle den segern se ut? Vi vet att man kan vinna på slagfältet och förlora freden, eller hur? Sorgligt nog har vi upplevt det i vårt eget land med en del av de krig vi varit inblandade i.

Vietnam, till exempel.

Ja. Och några på senare tid i Mellanöstern.

Och nu har vi Ukraina och deras definition av seger – som det uttryckts av president

Zelenskyj, som förvisso visat sig vara situationen mer än vuxen – som går ut på att återta varje tum av territoriet, skadestånd och krigsförbrytartribunaler. Så hur skulle Ukraina kunna förverkliga den definitionen av seger? De skulle bli tvungna att erövra Moskva. Hur ska man annars få skadestånd och krigsförbrytartribunaler? De är inte ens nära att återta varje tum av sitt eget territorium, än mindre de andra målen.

Om man tittar på USA:s definition av vad en seger skulle vara har det rått stor oklarhet. Biden-administrationen har varit mycket noga med att säga, ”Ukraina kämpar, ukrainarna dör – det är de som måste få bestämma”. Biden-administrationen har i själva verket definierat seger ur USA:s synvinkel på följande sätt: Ukraina får inte förlora detta krig. Ryssland får inte ta hela Ukraina och ockupera Ukraina och utplåna Ukraina som stat, som nation.

Men vad vill Biden – och USA:s underrättelsetjänst och USA:s militär – se i attityd-förändring, om det är vad det handlar om?

Vi håller sakta men säkert på att öka vårt stöd till Ukraina. Först hette det, ”Åh, nej, vi tänker inte skicka det.” Och så gjorde vi det. ”Åh, nej, vi tänker inte skicka medeldistansraketsystemet HIMARS. Så gjorde vi det. ”Åh, nej, vi tänker inte skicka stridsvagnar.” Jaa, nu gör vi det. Det har alltså skett en motvillig, gradvis eskalering på grund av rädslan för vad Putin skulle kunna göra för att eskalera. Och så har vi gett tillräckligt för att Ukraina inte ska förlora, så att de kan vara lite mer offensiva på slagfältet, återta lite mer territorium, och vara i en bättre förhandlingsposition.

Sen har vi en bättre definition av seger. Ukrainarna reste sig mot sina inhemska tyranner. Varför? För att de ville gå med i Europa. De har samma mål nu. Och det måste vara definitionen på seger: Ukraina får gå med i EU. Om Ukraina återtar allt territorium och inte får komma med i EU, är det någon seger? I stället för: om Ukraina återtar så mycket territorium som är fysiskt möjligt på slagfältet, inte allt, men får komma med i EU – skulle det vara definitionen på seger? Givetvis skulle det vara det.

Det kan du säga, men skulle Ukrainas ledare och Ukrainas folk godta att bli medlemmar av EU men att Donbas och Krim skulle fortsätta att vara i händerna på ryssarna?

Ja, man får gå med på det eller inte gå med på det – dvs fortsätta att strida. Och gör man det kommer ens land, ens folk, att fortsätta att dö, ens infrastruktur fortsätta att slås sönder. Ens skolor, ens sjukhus, ens kulturella värden bombas eller bli stulna. Ens barn föras bort. Det är där vi befinner oss just nu. Jag förstår att de vill ha tillbaka allt territorium. Men sen? Vi befinner oss i ett utnöttningskrig just nu och i ett utnöttningskrig går det bara att vinna på ett sätt. Man ökar den egna vapenproduktionen och man förstör fiendens vapenproduktion – inte fiendens vapen på slagfältet, utan fiendens förmåga att skaffa mer och producera nya vapen. I ett utnöttningskrig måste man överproducera och slå sönder fiendens produktion.

Finns det några exempel på det i historien?

Alla krig över huvud taget. Större krig kan utvecklas på två sätt. Samtliga börjar som manöverkrig på grund av att någon går till attack. Först pågår en stor mängd rörelser och sedan stöter man på motstånd och offensiven bedarrar, eftersom det är svårt att vidmakthålla en offensiv och den andra sidans motstånd stärks. Vad som händer därefter är att man radikalt ökar industribasen för vapentillverkning. Det är vad USA gjorde under andra världskriget och det var så vi vann kriget.

Tänk sedan på följande: Vi har inte alls ökat vapenproduktionen. Som mest avlossade ukrainarna uppåt nittiotusen artillerigranater i månaden. USA:s tillverkning av artillerigranater är femtontusen i månaden. Läger man till allt vad våra allierade står för, alla i den mix som stöder Ukraina, kommer man upp i ytterligare femtontusen, som mest. Då har man en tillverkning på trettiotusen artillerigranater medan man avlossar nittiotusen i månaden. Vi har inte ökat produktionen. Vi tär bara på förråden. Och vet du vad? De håller på att ta slut.

Håller de på att ta slut för Ryssland?

Vi kommer till det strax. Men nu har vi gett löften till Taiwan och vi ligger fyra år efter i leveranser av militär utrustning utlovade i kontrakt av USA och dess allierade. General [Mark] Milley [USA:s överbefälhavare], Gud bevara honom för där sitter han i Pentagon, i den stora E-ringen där alla viktiga personer sitter, och han vrider på huvudet och ser all utrustning försvinna ut genom dörren. Allt vi har i förråden far ut genom dörren, alldeles i närheten av hans skrivbord. Och det är inte på väg till Taiwan, dit vi skulle vilja skicka det. Därmed måste vi radikalt öka produktionen, vi och våra allierade, om vi vill bedriva ett utnöttningskrig.

På samma gång var det meningen att sanktionerna skulle göra slut på Rysslands förmåga att tillverka vapen, och det är inte vad som händer. Ryssland kan tillverka cirka sextio missiler i månaden trots sanktionerna. Det handlar om förfärliga skurar av spärreld mot bostäder och infrastruktur i Ukraina, deras infrastruktur på energiområdet, deras tillgång på vatten – sextio missiler i månaden. Och då är inte inkluderat vad de köper tillbaka från Afrika vad man tidigare sålt dit. Vad man försöker få in genom avtal med Nordkorea eller Iran. Den sovjetiska arsenalen, den största som någonsin funnits – en hel del av den håller på att ruttna, men inte allt. En del av tillverkningen pågår fortfarande, inte så mycket som Ryssland skulle vilja, men tillräckligt för att hålla fast vid strategin om att ”Om inte jag kan få det ska ingen annan heller få det”.

Om man bedriver ett utnöttningskrig måste man bomba den andra sidans tillverkningsmöjligheter. Man måste hindra den andra sidan från att fylla på ute på slagfältet. Och man måste öka sin egen produktion på samma sätt som vi gjorde i tidigare krig vi var inblandade i, men som inte skett i detta. Så säg mig då: hur bedriver man ett utnöttningskrig med vänstra handen bakbunden och den högre också? Ukrainarna är enastående. Det är så inspirerande att se dem. Men om de tar tillbaka varenda tum av territorium – och det är de inte i närheten av – behöver de fortfarande en anslutningsprocess till EU. Ukraina kommer att behöva en demilitariserad zon, oavsett hur mycket territorium de återtar, inklusive om man på något sätt tar tillbaka Krim. Problemet är att det här kan hända igen, nästa år, året därefter, året efteråt också.

I *Washington Post* var det nyligen en intervju med [Kyrolo Budanov] den mycket unge chefen för Ukrainas underrättelsetjänst. Vad fick jag ut av intervjun? Två saker. Ett: en känsla av optimism som inte bara handlar om att man gör bra ifrån sig på slagfältet, utan också att återta Krim inom ett år. Och, två: han sade med stor övertygelse att Vladimir Putin är oerhört sjuk. Jag har misstanken att ryktena om Putins ohälsa härrör – att de har sitt ursprung i – från Ukrainas underrättelsetjänst. Kan du säga något om de båda frågorna?

Givetvis har vi full förståelse för att Ukrainas underrättelsetjänst måste vara optimistisk. Han tänker inte komma till *Washington Post* och säga, ”Våra möjligheter att återta Krim är näst intill noll. Vi kommer att lida ytterligare hundratusen förluster under nästa år. Till och med om stridsvagnarna är på plats i maj eller slutet av april.” Han kan inte säga något sådant.

Finns det något som tyder på att Putins hälsa verkligen är dålig?

CIA-chefen William Burns sade offentligt att det inte finns några tecken på att Putin är sjuk. Än en gång, vi vill att han ska vara det för att vi vill ha en genväg till seger för Ukraina. Problemet är att vi måste leva med den situation vi har. Tittar man på resultatet av Nordkorea-Sydkorea är det förfärligt. Samtidigt var det ett resultat som gav Sydkorea möjlighet att blomstra under säkerhetsgarantier och skydd från USA. Och om vi får ett Ukraina, oavsett hur mycket av det, åttio procent, nittio procent, som skulle kunna blomstra som medlem av EU och få någon form av säkerhetsgaranti – oavsett om det vore fullt medlemskap i Nato, ett bilateralt avtal med USA, om det vore multilateralt mellan USA, Polen och de baltiska staterna och länderna i Skandinavien – skulle det innebära en seger i kriget.

Men om Ukraina kan uppnå sina mål med att återta varje tum territorium, skadestånd och krigsförbrytartribunaler, måste det fortfarande komma med i Väst för att konsolidera dessa landvinningar. Man behöver fortfarande säkerhetsgarantier. Vi argumenterar således om några frågor som har största betydelse för ukrainarna på grund av de grymheter de utsätts för. Samtidigt kanske det inte är den definition på seger som skulle göra Ukraina till en bättre plats, inom rimlig tid med färre offer, utifrån den situation som råder.

Västligt tålmod och västliga leveranser är inte något man kan ta för givet. Vi har olika faktorer i Europa. Vi har en republikansk kongress [i USA] nu som sannolikt inte kommer att vara lika tillmötesgående mot Ukraina som den demokratiska var. Har jag rätt?

Beslutsamheten här är inget som oroar mig. Jag ställde upp den ekvationen tidigt och den går ut på att ukrainsk tapperhet plus ryska grymheter är lika med västlig enhet och beslutsamhet. Och den har hållit. På grund av att den ukrainska tapperheten fortsätter – och den fortsätter att inspirera en hel värld, det handlar inte bara om deras egen krigsinsats. Ryssarnas grymheter fortsätter, för det är vad krig handlar om. Det är grymhet. Det liknar mord mer än krig. Så jag litar på att Västs allians kommer att hålla. Mitt problem är *materiellt*. Jag ser inget militär-industriellt komplex i stånd att fortsätta detta hur länge som helst i denna omfattning. Jag börjar ha slut på lagren. Jag förser inte mina övriga allierade, som Taiwan. Och jag har ett problem som handlar om möjligheter-kostnader här.

Men vänta lite nu. Ryssland har ju samma problem fast av annat utseende. Man har visat att dess militär – på organisatorisk nivå och vad gäller försörjning och strategi – inte har några likheter med vad som påstås. Vi har den så kallade Wagner-gruppen, under ledning av Jevgenij Prigozjin, som far från fängelse till fängelse, tar med sig tusentals som avtjänade straff och kastar ut dem på slagfälten i Ukraina på några dagar.

Han är en tidigare fånge själv.

F d kock och f d straff fånge. Men vad säger det om den ryska militären? Även den håller på att vara utmattad ganska snabbt, eller hur? Eller menar du att Rysslands fördelar är så uppenbara bara på grund av befolkningens storlek?

Ryssland är mycket större, det har så mycket mer invånare. Sen är det också så att de ryska ledarna inte bryr sig riktigt om sitt folk. Om den ryska ledningen kastar ut tjugotusen utbildade rekryter i köttkvarnen och tre fjärdedelar dör, vad gör de sen? Går de till kyrkan på söndag och ber Gud om förlåtelse? De gör bara om samma sak. Folk talar om Stalin och de stora uppoffringar det sovjetiska folket gjorde under andra världskriget då man förlorade tjugosju miljoner. De var förslavade kollektivjordbrukare. Han hade miljoner och åter miljoner av dem. Han kastade dem i köttkvarnen och de dog. Då kastade han ännu fler i köttkvarnen!

Skiljer sig inte Stalineran i det avseendet från Putineran? Alltsedan den omstridda massmobiliseringen har man upplevt politiska följder som inte varit tänkbara på Stalins tid.

På sätt och vis. Vi såg tiotusentals göra motstånd och fly. Vi såg också ett par hundratusen bli utplacerade. Leonid Bersjidskij på Bloomberg fick rätt där. Han sade att vi fokuserade på dem som motsatte sig mobiliseringen, inkallelseordern. Vi fokuserade inte på dem som faktiskt inställde sig. Ledningen i Ryssland har inga problem med att använda sina vapen och skicka folk att dö. För Putins regim har livet inget värde. Man talar om att Roosevelt inte ville ta Berlin före Stalin för att han inte ville offra människoliv – och sen tycker folk att han skulle ha gjort det ändå? Demokratier utkämpar inte krig som går ut på att vara en köttkvarn, till att bara kasta bort medborgarna. Och ett utnöttningskrig är vad vi nu kräver av ukrainarna. Det är de som strider. Vi deltar inte i något sådant.

Mycket av utmaningen här består i att president Biden och hans europeiska allierade bestämt sig för att det inte ska bli någon direkt sammandrabbning mellan Nato-styrkor och ryska styrkor. Det har satts ett tak för hur långt vi ska gå i stödet till ukrainarna. Vi vill inte att det ska eskalera till en direkt konfrontation med ryssarna eller att ryssarna ska använda en del av de resurser Putin har, och som vi känner till allt om – och som vi gör rätt i att vara bekymrade över.

Folk säger, ”det vore irrationellt av Putin att sätta in kärnvapen. Det vore självdestruktivt. Han skulle ju bara bli krossad själv som svar.” Och svaret är: ur vår synvinkel skulle det med säkerhet vara enfaldigt. Precis som det här kriget. Att ha börjat det här kriget verkar enfaldigt ur vår synvinkel.

Men han trodde att han kunde ta Kyiv och arrestera eller döda Zelenskyj. Planen var att det skulle handla om dagar eller veckor. Men så gick det inte. Beträffande att använda kärnvapen – representanter för regeringar i Väst och USA har gjort det klart för honom exakt vilken form av repressalie han då har att vänta sig.

Ja, jag tror det är rätt politik. Jag är mycket nöjd med det. Men här har vi problemet. Han har alla resurser. Han har en mängd resurser bortsett från kärnvapen. Han skulle kunna förgifta vattnet i Kyiv med kemiska och biologiska vapen. Han skulle kunna förgifta vattnet i London och sedan förneka att det är hans specialstyrkor som ligger bakom. Han skulle kunna skära av undervattenskablarna och göra denna radiosändning omöjlig. Han kan spränga den infrastruktur som leder gas eller annan energi till Europa. Han kan orsaka översvämningar, han har en ubåtsflotta, han har specialstyrkor som kan gå rakt ner på botten av oceanerna där de ledningarna går.

Vad är det som håller tillbaka honom?

Det vet vi inte. Säg det du. När någon har de resurserna måste man hålla ögonen på honom. Det går inte att säga, ”Åh, det vore förstås idiotiskt av honom att göra det. Det vore ju fullständigt självdestruktivt. Vilken idiot skulle kunna göra något liknande?” Och svaret på det är: OK, men om han ändå gör det?

Vi måste vara oroliga för eskalering. Jag har varit för mer leveranser, och snabbare, av vapen till ukrainarna hela tiden. Men inte på grund av att jag är likgiltig för de resurser Ryssland har.

Varför är du för det?

För att jag anser att ukrainarna förtjänar möjligheten av att försöka vinna på slagfältet innan vi kommer till den del vi talat om tidigare: då varje sida måste sätta sig ner och göra obehagliga eftergifter, då du måste sätta dig mitt emot representanter för din mördare och du måste ingå ett avtal där mördaren får ta en del av vad han stulit – och dödat ditt folk under tiden. Det är ett förfärligt slut. Men det är ett slut som kanske inte är det allra värsta. Poängen är att om du kommer med i EU väger det upp de eftergifter du får göra.

Hur många ukrainare har flytt utomlands?

Vi vet inte exakt, men det handlar om miljontals. Och det är din framtid. Det är framtiden för ditt land. Hoppet består i att det bara är temporärt, att de ska komma tillbaka och att de kan göra det till ett land i fred. Och att de kan få uppleva välstånd och göra karriär och visa vad de är kapabla till – inte bara på slagfältet, som de vuxna får göra nu, med den otroliga uppfinningsrikedom ukrainarna ger prov på – men att de kan göra det och bilda civila företag. Sedan har vi frågan om återuppbyggnad. Även om man segrar är förstörelsen stor. Det måste bli återuppbyggnad. Vet du vilka siffror vi talar om? Trehundra femtio miljarder dollar är en siffra som cirkulerar.

Om det skulle ta slut idag?

Visst. Och vem vet vad den verkliga siffran är? Vad var Ukrainas BNP före kriget? Cirka

åttahundraåttio miljarder dollar. Det innebär att en fördubbling av BNP i återuppbyggnadsfonder på något vis måste komma in i landet och inte försvinna, bara dunsta bort. Vad händer med Covid-fonderna i vårt land? Vi håller fortfarande på och letar efter en del av dem. Miljarder försvann. Och här talar vi om att fördubbla förkrigstidens BNP. För det krävs fungerande institutioner, inte krigstidens motståndsinstitutioner. Det behövs en civil förvaltning. Det behövs ett oberoende rättsväsen. Det behövs en mängd saker – ett bankväsende – för att sköta den sortens återuppbyggnad och göra det hederligt, rättvist och smart. Just nu finns inga utsikter till att de återuppbyggnadsfonderna ska kunna användas väl på grund av att det inte finns några fungerande institutioner. De är ute i kriget. Och som du vet fanns inga sådana fungerande institutioner innan kriget började.

Det var intressant att se Zelenskyj helt nyligen, mitt under kriget, göra sig av med några höga tjänstemän för korrupption.

Vad hade han för val? En del av det är verkligt, och en del skådebröd. Han är en otrolig ledare i tider av krig och vi är skyldiga honom mycket. Vi är skyldiga honom ett föryngrat Väst – återupptäckten av Väst – i institutionella, inte geografiska, termer och där ingår också våra partners i Asien, Japan, Australien.

Vi befinner oss i ett läge då vi måste få till stånd en återuppbyggnad av Ukraina i någon form, där vi inte förlorar en generation barn som blir vuxna i Polen – vi måste få tillbaka de barnen. Vi vill skapa ett Ukraina som liknar Sydkorea, som en del av EU, bakom en demilitariserad zon, där vapenstillestånd, inte någon uppgörelse, råder, där det inte finns något rättsligt erkännande av ryska annekteringar såvida det inte finns någon mer omfattande uppgörelse, en fredsuppgörelse, där ryssarna fått göra betydande eftergifter och där det går i riktning mot verkliga säkerhetsgarantier och inte diskussioner och löften om säkerhetsgarantier. Vi måste komma ut på andra sidan på ett sätt som ger Ukraina möjlighet att vara det land man vill vara, förtjänar att vara och kan bli, med stöd av oss.

Det är en sak för dem att nu få stridsvagnarna och se om de mäktar med att sätta igång en offensiv, troligen till sommaren – eller i varje fall avvärja en rysk offensiv, som är i görningen nu medan vi sitter och pratar, i östra Ukraina. En rysk offensiv är på gång med några av de hundratusentals nyrekryterade som tillkommit. Så när ska vi komma dithän att vi förstår att det är EU-medlemskap, återuppbyggnad, att folk ska kunna återvända hem och leva – att få slut på striderna i någon form – och bygga upp Ukraina, ett Ukraina i fred, på någon version av ukrainskt territorium, som inte går med på att resten av territoriet inte längre tillhör Ukraina, även om de inte har kontroll över det?

Låt oss minnas att Berlin var delat och Öst- och Västtyskland. Du upplevde det. Ingen hade tänkt igenom vad som skulle hända, men det var det rätta som gjordes: att bygga ett framgångsrikt Västtyskland, integrerat i Europa, med säkerhetsgarantier av Nato. Man kan se på det som decennium efter decennium av engagemang, men också av framgång. Man kan se Koreahalvön som en sämre utgång då den fortfarande är delad.

Folk säger att kalla kriget är över. Det är det på sätt och vis – utom på de ställen där det inte är det. Och den utgången är bristfällig. Bättre vore med ett Ryssland som ser ut som Frankrike. Dvs ett vanligt stort land, som betar sig som en rättsstat och följer internationella normer, som är stolt över sin egen kultur, som har en stor armé utan att hota grannarna, och som vill leva i fred i den region man tillhör. Det skulle vara storartat. Vi får hoppas på en sådan utgång för det ryska folkets skull, lika mycket som för deras grannar. Men vad ska vi ta oss till tills det har inträffat?

Säg att Ukraina återtar en del av sitt territorium – till våren och sommaren, kanske. Och så två år senare lägger ryssarna in en högre växel och något annat händer. Hur ska vi förhindra att fientligheterna ska fortsätta i det oändliga? Vilket jag inte är säker på är möjligt med tanke på vår industriella bas när det gäller vapentillverkning. Vi har andra prioriteringar – helt riktigt

för övrigt, som land – där vi vill använda skattepengar och tillgångar och bygga upp och göra en mängd av de saker som det skrivs artiklar om hela tiden i din tidning. Och ja, jag är för att Ukraina segrar. Jag är emot en rysk seger. Men jag definierar seger för Ukraina inom de ramar vi lever under.

Låt oss säga att det blir en sådan uppgörelse. Vad innebär det för Ryssland? Vad innebär det för en Putinregim?

Slobodan Milošević – du kommer ihåg att han var en tredje klassens diktator i Serbien – förlorade fyra krig innan han blev utsparkad. Fyra krig. Kanske kommer Putins regim att råka ut för en del inhemsk turbulens om den inte klarar av att uppnå sina yttersta krigsmål. Kanske överlever han – och blir kvar ett tag. Makten i Ryssland försämras alltmer. Deras status som supermakt på energiområdet försämras. De blir alltmer av en underordnad partner i ett stort kinesiskt Eurasien, förutsatt att Kina går med på att ha Ryssland som underordnad partner. Ryssland fortsätter att blöda humankapital. Hela den nya ekonomin lämnar Ryssland.

Allt IT-folk, som kallas ITsjnikij.

De har gett sig av allihopa.

Tiotusentals, hundratusentals.

De har ingen framtid där. De ukrainska är kvar. Det är de briljanta personer som sköter sociala medier inom försvarsministeriet. Det är de som laddar de drönare – kommersiella drönare som köpts för nittionio dollar på varuhuset – som de fäster en katapult och en granat vid. De ukrainarna i tjugo-, trettioårsåldern – och tonåringar i en del fall – är fortfarande kvar i Ukraina, många av dem. Och de står på sitt lands sida. Ryssland har åtminstone tills vidare förlorat den sorten, kanske för en generation eller mer.

Den form av kosmopolitiskt, urbant liv som fanns i Ryssland är borta.

Och då får vi ett Ryssland som mer och mer liknar Putin-regimen som samhälle, inte bara en regim. Vi har spillrorna av den främlingsfientliga extremhögern i Ryssland som klagar över att kriget inte förs på rätt sätt, som vill bomba Ukraina med kärnvapen, bomba Väst med kärnvapen, som använder sig av sociala medier och ger uttryck för en extremism, som sociala medier dessvärre underlättar och uppmuntrar. Det är den sortens Ryssland vi redan har. Ryssland har redan omvandlats oerhört. Krig innebär förvandlingar på alla sätt.

Det här kriget är så smärtsamt. Hela min tillvaro handlade om att skriva om Stalin, jag var uppslukad av det. Men sen fick jag lägga ifrån mig det, jag hade barn att krama och jag hade en fru som älskar mig, och jag hade studenter att rikta mig till i föreläsningssalen. Nu har jag lagt Stalin åt sidan – och så har jag fått Stalin igen. I verklighetens värld. I realtid. Och det gör ont. Allt detta gör mycket ont. Det finns ingen lindring för den här delen av världen.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips – Kotkin om kriget i Ukraina

[David Remnick och Stephen Kotkin: Despotens svaghet](#) (mars 2022)

[Kalla kriget slutade aldrig – Ukraina, utmaningen från Kina och Västs återuppvaknande](#) (maj/juni 2022)